

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.16.3.2024

Pan
Zbigniew Kaczmarek
Wójt Gminy Granowo

Urząd Gminy Granowo
ul. Sportowa 2
62-066 Granowo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/054 – Prawne uwarunkowania lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych w Polsce

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Granowie, ul. Sportowa 2, 62-066 Granowo ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Kaczmarek, Wójt Gminy Granowo od 22 października 2018 r. ² .
Zakres przedmiotowy kontroli	Przygotowanie, procedowanie i monitorowanie regulacji prawnych (lub ich zmiany) w zakresie lokalizacji i budowy lądowych elektrowni wiatrowych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2024 (do 4 lipca 2024 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem – jeżeli dotyczyły działalności objętej kontrolą ³ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Marek Lasota, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LPO/079/2024 z 15 maja 2024 r. 2. Bartosz Tomczyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/088/2024 z 11 czerwca 2024 r.

(akta kontroli str. 1-8)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Wójt.

³ Dalej także: kontrolowany okres albo badany okres.

⁴ j.t. Dz. U. z 2022 r. poz. 623 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wójt Gminy Granowo, w okresie objętym kontrolą NIK, podejmował działania mające na celu przygotowanie i procedowanie regulacji prawnych dotyczących lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenie Gminy Granowo⁶. Działania te nie zawsze jednak były prawidłowe.

W obowiązujących do czasu zakończenia kontroli NIK dokumentach strategicznych i planistycznych Gminy wprowadzono możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych wraz z towarzyszącą im infrastrukturą na wskazanych w nich terenach Gminy. W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy określono warunki ich lokalizowania.

W kontrolowanym okresie, na terenie Gminy funkcjonowała tylko jedna elektrownia wiatrowa. We wrześniu 2024 r. Rada Gminy z własnej inicjatywy przystąpiła do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego⁷ w zakresie lokalizacji elektrowni wiatrowych. Według stanu na dzień zakończenia kontroli NIK, procedura ta była w toku (Gmina zamierzała zawrzeć umowę dotyczącą wykonania projektu mpzp).

Wójt, zgodnie z ustawą z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁸ oraz ustawą z 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych⁹, przestrzegał obowiązujących na etapie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zasad i sposobu konsultowania ze społecznością lokalną lokalizowania elektrowni wiatrowych oraz zawiadomił o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu planu miejscowego. Gmina podjęła również działania w celu opracowania planu ogólnego, o którym mowa w art. 13a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku przeprowadzenia oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz aktualności planów miejscowych, o której mowa w art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz braku wykonania analizy dotyczącej zasadności przystąpienia do sporządzenia planu miejscowego i ustalenia niezbędnego zakresu prac planistycznych, o których mowa w art. 14 ust. 5 ww. ustawy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Przygotowanie, procedowanie i monitorowanie regulacji prawnych (lub ich zmiany) w zakresie lokalizacji i budowy lądowych elektrowni wiatrowych

Opis stanu faktycznego

1. W kontrolowanym okresie na terenie Gminy funkcjonowała jedna elektrownia wiatrowa, powstała w 2015 r. (przed okresem objętym niniejszą kontrolą). Powierzchnia terenu przez nią zajmowana wynosiła 16 m² (tj. 0,0014% powierzchni Gminy), a jej moc została określona na 0,66 MW. Obszar, na którym funkcjonowała

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: Gmina.

⁷ Dalej: mpzp.

⁸ Dz. U. z 2023 r., poz. 977 ze zm., dalej: ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

⁹ Dz. U. z 2024 r., poz. 317, dalej: ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

położony był w obrębie Kąkolewo i stanowił tereny sklasyfikowane jako inne tereny zabudowane oraz grunty orne RIVa.

Rada Gminy Granowo uchwałą nr XLIX/350/2023 z 25 września 2023 r. przystąpiła do sporządzenia zmiany mpzp w części obszaru Gminy dla lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz zmiany mpzp dla części wsi Strzępiń.

(akta kontroli str. 43, 85-88, 300-301)

2. W Strategii Rozwoju Gminy na lata 2015-2024¹⁰ nie określono warunków lokalizowania elektrowni wiatrowych. Zapisano jedynie, że na terenie Gminy, we wsi Niemierzyce, prywatny inwestor zamierzał wybudować farmę wiatrową, a władze Gminy miały zamiar wspierać to przedsięwzięcie poprzez opracowanie i zatwierdzenie mpzp. Jako zadanie dla Gminy, wskazano m.in. współpracę z innymi gminami we wspieraniu rozwoju gospodarczego, np. w budowie farmy wiatrowej. W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy¹¹ w 2011 r.¹² wprowadzono możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą na terenach o funkcji rolniczej położonych w okolicy miejscowości Drużyn, Niemierzyce i Strzępiń. Stosownie do postanowień Studium, na obszarze upraw polowych z dopuszczeniem lokalizacji elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą należało zachować strefy ochronne od odwiertów gazociągów ekspedycyjnych znajdujących się na tym obszarze (10m w przypadku zlikwidowanych odwiertów oraz 25m w przypadku gazociągów ekspedycyjnych). W strefach tych zabronione było wznoszenie jakichkolwiek obiektów. Z uwagi na korzystne uwarunkowania środowiskowe, a szczególnie na dość silnie wiejące wiatry oraz z uwagi na ukształtowanie terenu, w Studium zalecono rozważenie możliwości lokalizacji na terenie Gminy zespołu elektrowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, w tym stacji głównego punktu zasilania (GPZ) 110kV/15kV. Lokalizacja wież elektrowni wiatrowych o wysokości przekraczającej 50 m n.p.t. wymaga zgłoszenia do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP. Planując lokalizację wież elektrowni wiatrowych należało wziąć pod uwagę widok zabudowań wsi, zaplanować rozmieszczenie wież elektrowni wiatrowych w odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej, w miejscowościach Strzępiń, Niemierzyce, Drużyn, umożliwiającej dotrzymanie standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych oraz w sposób zapewniający ochronę stanowisk archeologicznych zlokalizowanych na obszarze zmiany studium, zgodnie z przepisami szczególnymi. Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, ustalono konieczność prowadzenia badań archeologicznych podczas prac ziemnych związanych z budową elektrowni wiatrowych w obrębie wskazanych na rysunku studium stref ochrony archeologicznej. Zakres badań archeologicznych określić miało pozwolenie Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie badań archeologicznych, które należało uzyskać przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę. Ze względu na ochronę cennych dla zwierząt obszarów, elektrownie wiatrowe należało lokalizować: w odległości większej niż 100 m od granic lasów oraz niebędących lasem skupień drzew o powierzchni co najmniej 0,1 ha, w odległości 50-100 m od zadrzewień i alei drzew (o powierzchni 0,1 ha lub większych) oraz w odległości większej niż 100m od brzegów cieków i zbiorników wodnych.

(akta kontroli str. 9-40)

3. Podstawę prawną podjęcia Uchwały nr XLIX/350/2023 z 25 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany mpzp w części obszaru Gminy dla

¹⁰ Przyjęta uchwałą nr XI/68/2015 Rady Gminy Granowo z 26 października 2015 r.

¹¹ Przyjętą uchwałą nr XX/175/2001 Rady Gminy Granowo z 22 lutego 2001 r., dalej: Studium.

¹² Uchwałą nr VIII/42/2011 Rady Gminy Granowo z dnia 27 czerwca 2011 r. w sprawie zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Granowo”.

lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz zmiany mpzp dla części wsi Strzępiń stanowiły przepisy znowelizowanej ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych¹³.

W okresie objętym kontrolą nie procedowano tego rodzaju aktów na podstawie przepisów ww. ustawy sprzed nowelizacji.

(akta kontroli str. 85-88)

4. W kontrolowanym okresie nie dokonano oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz aktualności planów miejscowych Gminy, co było niezgodne z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o czym mowa jest w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W kontrolowanym okresie, do Urzędu nie wpłynął żaden wniosek w sprawie sporządzenia lub zmiany mpzp, który przewidywałby lokalizację elektrowni wiatrowych. Wpłynął natomiast jeden wniosek¹⁴ o zmianę mpzp i jednocześnie zmianę Studium, w którym wnoszono o umożliwienie lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych i magazynów energii na terenie, na którym przewidziano możliwość budowy elektrowni wiatrowych. Wniosek ten został rozpatrzony negatywnie. Wpłynął również jeden wniosek¹⁵ w sprawie zmiany Studium, polegającej na rozszerzeniu obszarów oraz zapisów dotyczących urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, tj. elektrowni wiatrowych, fotowoltaicznych i magazynów energii. Wniosek ten również został rozpatrzony negatywnie ponieważ, jak poinformował Wójt wnioskodawcę, w *najbliższym czasie nie planowano przedstawienia Radzie Gminy uchwały w sprawie przystąpienia do zmiany studium we wskazanym we wnioskach zakresie*.

(akta kontroli str. 41, 44-84)

5. Rada Gminy z własnej inicjatywy podjęła 25 września 2023 r. uchwałę nr XLIX/350/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany mpzp Gminy w części obszaru dla lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz zmiany mpzp dla części wsi Strzępiń. W uzasadnieniu do uchwały podano, że dla przedmiotowego obszaru Rada podjęła 28 października 2019 r. uchwałę nr X/78/2019 w ww. zakresie, ale z powodu istotnych zmian przepisów planistycznych w 2023 r. zasadnym było ponowne przystąpienie do opracowania projektu planu. Ponadto, aspektem przemawiającym za podjęciem na nowo prac planistycznych były składane wnioski o ustalenie warunków zabudowy dla budynków mieszkalnych w sąsiedztwie obowiązującego planu pod farmę wiatrową, znajdujących się w strefie 10H¹⁶. W uzasadnieniu do ww. uchwały nie podano parametrów technicznych, jakie miałyby mieć planowana elektrownia wiatrowa.

Wójt nie przeprowadził analizy zasadności przystąpienia do sporządzania ww. planu oraz nie ustalił niezbędnego zakresu prac planistycznych, co był niezgodne z art. 14 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o czym mowa jest w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Zgodnie z art. 17 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 6a ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, Wójt w prawidłowy sposób ogłosił o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania mpzp (poprzez: publikację w prasie lokalnej, wywieszenie na tablicach ogłoszeń na terenie objętym sporządzanym aktem planowania przestrzennego oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu, udostępnienie informacji na stronie internetowej Urzędu i w Biuletynie Informacji Publicznej) a także przekazał informację o ww. ogłoszeniu

¹³ Tj. ustawy z 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (tj. opubl. w Dz. U. z 2023 r., poz. 553 ze zm.).

¹⁴ Wniosek z 2 czerwca 2023 r.

¹⁵ Wniosek z 23 maja 2023 r..

¹⁶ Zgodnie z zasadą „10H” elektrownia wiatrowa nie mogła być zbudowana w odległości mniejszej niż 10-krotna wysokość turbiny (wraz z uniesionymi łopatami) od zabudowań o funkcji mieszkaniowej, form ochrony przyrody i leśnych kompleksów.

Burmistrzom Buku, Grodziska Wielkopolskiego oraz Opalenicy¹⁷ w terminie trzech dni od ogłoszenia. W ww. ogłoszeniach zawarto również informacje o organizacji spotkania otwartego w formie spotkania bezpośredniego oraz spotkania w trybie online. Wójt zorganizował ww. spotkania otwarte zgodnie z art. 6e ust. 1 ww. ustawy. W spotkaniach otwartych udział wzięli¹⁸: Wójt, urbanista, przewodniczący gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej, Kierownik Referatu Infrastruktury Technicznej Gminy, Rolnictwa i Ochrony Środowiska¹⁹, pracownik Urzędu ds. zagospodarowania przestrzennego i uwarunkowań środowiskowych oraz przedstawiciele społeczności lokalnej. Po ww. spotkaniach właściciele nieruchomości objętych przedmiotowym planem złożyli 13 wniosków o to, by ich nieruchomości w zmienianym mpzp miały możliwość uzyskania warunków zabudowy mieszkaniowej.

Wójt, zgodnie z art. 17 pkt 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zawiadomił o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu planu miejscowego, określając termin składania wniosków do projektu planu miejscowego na 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia. Wójt zawiadomił w szczególności: Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, Marszałka Województwa Wielkopolskiego - Geologa Wojewódzkiego i Zarząd Województwa Wielkopolskiego, Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Starostę Grodzkiego – Geologa Powiatowego i Zarząd Powiatu Grodzkiego, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Wojewodę Wielkopolskiego, Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, Urząd Transportu Kolejowego oraz Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Do czasu zakończenia kontroli NIK²⁰, do Urzędu wpłynęły odpowiedzi od 12 instytucji i organów, z których siedem nie zgłosiło żadnych wniosków do mpzp. W przypadku pozostałych organów: Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków poinformował m.in., że ochroną należy objąć zabytki archeologiczne znajdujące się w spisach do ujęcia w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków i należy wyznaczyć odpowiednie strefy ochrony konserwatorskiej oraz dodał, że na terenie wyznaczonej strefy zastosowanie mają właściwe przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami; Spółka Enea Operator zaproponowała przeprowadzenie analizy w zakresie określenia przewidywanej wielkości zapotrzebowania na moc i wniosowała o ujęcie w planie zapisów dotyczących m.in. sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej; Polska Spółka Gazownictwa zaproponowała dodanie zapisów do mpzp dotyczących sieci gazowej; Spółka PGNiG poinformowała, że przedmiotowe tereny objęte są koncesją na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego i poinformowała o istniejącej na tym terenie infrastrukturze technicznej; Burmistrz Buku złożył wniosek by tereny przeznaczone pod budowę elektrowni wiatrowych wyznaczyć w taki sposób aby nie ograniczały możliwości zagospodarowania terenu na obszarze Gminy Buk, a na terenach położonych bezpośrednio wzdłuż granicy gmin Buk i Granowo należy wprowadzić zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko; Prezes Urzędu Transportu Kolejowego poinformował, że nie jest organem właściwym w sprawie uzgodnienia projektu planu ponieważ obszar nim objęty nie obejmuje linii kolejowej o znaczeniu państwowym oraz gruntów w jej sąsiedztwie.

¹⁷ Tj. burmistrzom gmin pobliskich, których obszar w całości albo w części jest położony w odległości mniejszej niż dziesięciokrotność maksymalnej całkowitej wysokości danej elektrowni wiatrowej lokalizowanej na terenie innej gminy.

¹⁸ Co udokumentowano w postaci protokołu z przeprowadzonych spotkań.

¹⁹ Dalej: Kierownik Referatu Infrastruktury.

²⁰ Tj. 4 lipca 2024 r.

Wójt wystąpił²¹ również do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grodzisku Wielkopolskim oraz do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej do projektu ww. mpzp. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Wielkopolskim w odpowiedzi wskazał, że w ww. prognozie należy uwzględnić m.in. analizy i oceny istniejącego stanu środowiska i przewidywanego oddziaływania na środowisko oraz zdrowie i życie ludzi, jak również rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko. Z kolei, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu wnioskował m.in. o: ujęcie działań naprawczych zawartych w „Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej”, dokonanie oceny wpływu realizacji ustaleń projektu na klimat i krajobraz, opisanie warunków hydrogeologicznych oraz o dokonanie oceny wpływu realizacji ustaleń projektu mpzp na rośliny, grzyby i zwierzęta.

(akta kontroli str. 85-269)

Na dzień zakończenia kontroli NIK, Gmina przygotowywała się do zawarcia z urbanistą umowy dotyczącej wykonania projektu mpzp.

(akta kontroli str. 301)

6. W kontrolowanym okresie do Urzędu Gminy nie wpłynął żaden wniosek o uchwalenie zintegrowanego planu inwestycyjnego, o którym mowa w art. 37ea ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

(akta kontroli str. 300)

7. Na dzień zakończenia kontroli NIK, w Urzędzie opracowano projekt uchwały Rady Gminy w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy.

Jak wyjaśniła Kierownik Referatu Infrastruktury, ww. projekt jest planowany do przedstawienia na sesji Rady Gminy, która ma się odbyć w lipcu 2024 r. Do tego czasu, Gmina czekała na podpisanie rozporządzenia w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełniania zabudowy w planie ogólnym, które weszło w życie 16 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 273-274)

8. W kontrolowanym okresie w żadnej z gmin ościennych nie podjęto uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu miejscowego przewidującego lokalizowanie elektrowni wiatrowych.

(akta kontroli str. 281-297)

9. Odległość elektrowni wiatrowych zlokalizowanych w gminach ościennych od granicy Gminy przekraczała 700 m, a więc nie wystąpiła konieczność przyjęcia planu miejscowego, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Gmina, w okresie objętym kontrolą uchwał w tym zakresie nie podejmowała.

(akta kontroli str. 275)

10. Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownik Referatu Inwestycji, *podstawową barierą ograniczającą możliwość rozwoju energetyki wiatrowej były i są zmiany obowiązujących ustaw oraz opóźnione przyjmowanie aktów wykonawczych do tych ustaw (wprowadzenie zasady 10H wyłączyło możliwość wznoszenia nowych elektrowni wiatrowych na terenie gminy, a nowelizacja „ustawy wiatrakowej” nie uczyniła zadość oczekiwaniom inwestorów i jednostek samorządu terytorialnego, a de facto wymusiła podjęcie działań projektowych w zakresie energetyki wiatrowej, co przyczyni się do obciążenia budżetów gmin).* Ponadto, konieczność uchwalenia

²¹ Na podstawie art. 53 ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r., poz. 1094)

przez gminy pobliskie uchwały dla obszaru, o którym mowa w art. 7 ust. 3 i 4 ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych spowoduje nieplanowane obciążenie budżetu gmin pobliskich, a brak chęci współdziałania z ich strony lub inne plany inwestycyjne tych gmin mogą doprowadzić do zablokowania lokalizacji elektrowni wiatrowych. Bariera w procedurze planistycznej jest również krótki termin na organizację spotkania otwartego i bardzo krótki termin na przekazanie gminom pobliskim informacji o tym spotkaniu (obieg dokumentacji urzędowej w gminach pobliskich może doprowadzić do sytuacji, w której gminy te nie zdążą dokonać ogłoszeń przed terminem spotkania otwartego).

(akta kontroli str. 300)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, (ust. 1) w celu oceny aktualności studium i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta miał obowiązek dokonania analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, oceny postępów w opracowywaniu planów miejscowych i opracowania wieloletnich programów ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium, z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach, o których mowa w art. 57 ust. 1-3 i art. 67 tejże ustawy oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta miał również obowiązek przekazania radzie gminy wyników analiz, o których mowa w ust. 1 wskazanego przepisu, po uzyskaniu opinii gminnej lub innej właściwej komisji urbanistyczno-architektonicznej, co najmniej raz w czasie kadencji rady²² (ust. 2).

W latach 2018-2024 nie dokonano oceny aktualności studium i planów miejscowych Gminy, co skutkowało również niewywiązaniem się z obowiązku wynikającego z dyspozycji ust. 2 wskazanego wyżej przepisu. Kierownik Referatu Infrastruktury wyjaśniła, że przyczyną tego stanu rzeczy był brak środków finansowych oraz nadmiar obowiązków pracownika zajmującego się planowaniem przestrzennym w Urzędzie.

(akta kontroli str. 41, 44)

2. Zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przed podjęciem uchwały, o której mowa w ust. 1 tego przepisu (uchwała o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego), wójt, burmistrz albo prezydent miasta miał obowiązek wykonania analizy dotyczącej zasadności przystąpienia do sporządzenia planu i stopnia zgodności przewidywanych rozwiązań z ustaleniami studium, przygotowania materiałów geodezyjnych do opracowania planu oraz ustalenia niezbędnego zakresu prac planistycznych²³.

W przypadku uchwały Rady Gminy Granowo nr XLIX/350/2023 z 25 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany mpzp Gminy w części obszaru dla

²² Przepis w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadzonej z dniem 24 września 2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688). Od tej daty, w brzmieniu: (ust. 1) „W celu oceny aktualności **planu ogólnego** i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania, z uwzględnieniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego lub planu ogólnego”. „Wójt, burmistrz albo prezydent miasta przekazuje radzie gminy wyniki analiz, o których mowa w ust. 1, po uzyskaniu opinii gminnej lub innej właściwej, w rozumieniu art. 8, komisji urbanistyczno-architektonicznej, co najmniej raz w czasie kadencji rady (ust. 2).”

²³ Przepis w brzmieniu obowiązującym do 24 września 2023 r., tj. do zmiany wprowadzonej z tym dniem ustawą zmieniającą (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688). Po tej dacie w brzmieniu: „Przed podjęciem uchwały, o której mowa w ust. 1, wójt, burmistrz albo prezydent miasta wykonuje analizy dotyczące zasadności przystąpienia do sporządzenia planu miejscowego oraz ustala niezbędny zakres prac planistycznych”.

lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz zmiany mpzp dla części wsi Strzępiń, Wójt nie przeprowadził analizy zasadności przystąpienia do sporządzania ww. planu oraz nie ustalił niezbędnego zakresu prac planistycznych.

Kierownik Referatu wyjaśniła, że zakres plac planistycznych wynika z: ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego²⁴. Odstąpiono od przeprowadzenia ww. analizy ponieważ przesłanki przemawiające za opracowaniem planu oraz cele i główne założenia planu zawarto w uzasadnieniu do uchwały intencyjnej oraz zamieszczono w prospektach informacyjnych dotyczących zmiany mpzp.

(akta kontroli str. 299, 301)

NIK wskazuje, że ww. przepis ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa jednoznacznie obowiązek wykonania analizy zasadności przystąpienia do sporządzenia planu miejscowego oraz ustalenia niezbędnego zakresu prac planistycznych, a sama ustawa nie przewiduje żadnych odstępstw od ww. wymogu.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o:

Wnioski

- 1) dokonywanie analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenianie postępów w opracowywaniu planów miejscowych i opracowywanie wieloletnich programów ich sporządzania oraz przekazywanie Radzie Gminy wyników tych analiz, co najmniej raz w czasie kadencji Rady,
- 2) wykonywanie analizy dotyczącej zasadności przystąpienia do sporządzenia planu miejscowego oraz ustalanie niezbędnego zakresu prac planistycznych w tym zakresie.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia.

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

²⁴ Dz. U. z 2021 r., poz. 2404.

Poznań, dnia 12 lipca 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Bartosz Tomczyk
Specjalista kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/

Dyrektor
z up. dr Zuzanna Kaźmierczak
p.o. wicedyrektor
/podpisano elektronicznie/